

Beleidsbrief 2026

Herinrichting parochielandschap

Op weg naar een gemeenschap van gemeenschappen

28 mei 2026

Beleidsbrief 2026: *herinrichting parochielandschap*
van Mgr. Dr. Ron van den Hout, bisschop van Roermond

Inhoud

1. Missie	4
- Kernvraag	
2. Kompas voor de toekomst	5
3. Waar staan we nu?	5
- Aantallen parochies	
- Geleerde lessen	
- Kerkgebouwen	
4. Wat staat ons te doen?	7
- Verantwoorde herinrichting parochielandschap	
- Leidende criteria voor toekomstbestendige fusieparochies	
- Parochiestructuur in transitie	
5. Doelstelling: Parochie van de Toekomst	10
6. Samen in gesprek	10
- Over de juiste omvang fusieparochies	
- Parochie-organisatie	
- Locatieteams	
- Financiële situatie parochies	
- Pastorale krachten	
7. Hoe gaan we dit op synodale wijze realiseren?	12
- Roldverdeling en ondersteuning	
- Gebed	
- Een proces met heldere rol en taakverdeling	
o Kerkbesturen	
o Bisdom	
o Dekens	
8. Proces en werkwijze	
- Fases	
9. Tot slot.....	17
10. Gebed	18

Aan de kerkbesturen en pastoraal verantwoordelijken in het bisdom Roermond

**Eerwaarde heren,
Geachte dames en heren,**

De afgelopen maanden zijn we in ons bisdom in beweging gekomen. Er is een toekomstvisie ontwikkeld en er is een beeld ontstaan van de Parochie van de Toekomst. Deze beleidsbrief is een vervolg daarop. Om een stevige basis te creëren, is het van belang om het parochielandschap zo in te richten, dat het past bij het 'Kompas voor de toekomst', dat we met de inbreng van velen hebben geformuleerd. We willen dat de komende jaren in een gefaseerd proces samen met u doen, zodat in 2030 de gewenste parochiestructuur staat.

1. Missie

Onze missie als Kerk is de verkondiging van het evangelie. Wij zijn als gedoopte mensen allemaal geroepen om de Blijde Boodschap van Jezus Christus te verkondigen. Hij is het échte kompas waarop we koersen. Zijn missie, is onze missie. Hij heeft ons de opdracht gegeven om iedereen tot zijn leerling te maken (vgl. Mt. 28, 19). Dat is wat we als Kerk elke dag opnieuw proberen in de verkondiging, in de toediening van de sacramenten, in het pastoraat, in het omzien naar mensen en in het zoeken van verbinding.

We proberen de tekenen van de tijd te verstaan, door onze manier van werken te laten aansluiten bij de omstandigheden waarin we leven. Maar Christus is dezelfde: gisteren, vandaag en tot in eeuwigheid (vgl. Hebr. 13,8). Dat is ons geloof en daarvan blijven we getuigen, ook nu de Kerk geen prominente positie in de samenleving meer heeft. Dat is geen reden om bij de pakken neer te zitten. Dat de rol van de Kerk zou veranderen, komt niet uit de lucht vallen. De latere paus Benedictus XVI voorzag al in 1969 – toen nog als professor Jozef Ratzinger – grote veranderingen: *“Daarom lijkt het mij zeker dat de Kerk zeer*

zware tijden tegemoet gaat. De echte crisis is nog nauwelijks begonnen. We moeten rekenen op enorme schokken. Maar ik ben even zeker van wat er uiteindelijk zal overblijven: niet de Kerk van de politieke cultus, maar de Kerk van het geloof. Ze zal misschien niet langer de dominante maatschappelijke macht zijn zoals tot voor kort, maar ze zal opnieuw opbloeien en gezien worden als het thuis van de mens, waar hij leven en hoop vindt voorbij de dood.”

In het Jubeljaar 2025 zijn we als 'Pelgrims van hoop' op weg gegaan. Het is die christelijke hoop, waarvan wij elke dag opnieuw willen getuigen (vgl. 1. Petr. 3,15) in het samen bouwen aan vitale geloofsgemeenschappen. We laten ons daarbij aan de hand nemen door de Heilige Geest, die sinds het eerste Pinksterfeest de Kerk leidt op weg naar God. Hoe die tocht zal verlopen, weten we nog niet. Maar meer dan ooit beseffen we dat we niet kunnen blijven vasthouden aan alles wat in het verleden is opgebouwd. In geloof en met vertrouwen moeten we leren loslaten wat niet meer dienstbaar is aan het vervullen van onze missie en vernieuwing durven aan te gaan.

Kernvraag

De kernvraag die nu in ons bisdom voorligt, is:

Hoe kunnen we komen tot een verantwoorde herinrichting van het parochielandschap, met een duurzame structuur die parochies helpt om – geworteld in Christus – uit te groeien tot missionaire en synodale gemeenschappen van gemeenschappen?

2. Kompas voor de toekomst

Met het ‘Kompas voor de toekomst’ hebben we een visie op hoofdlijnen voor het kerkelijk leven voor de komende vijf à tien jaar. Daarmee zijn we een nieuwe weg ingeslagen voor het bisdom Roermond. Tijdens uitvoerige synodale gesprekken met allerlei geledingen en gelukkig ook heel veel betrokken parochianen is een richting voor de toekomst van de Kerk in ons bisdom zichtbaar geworden. Het is belangrijk dat we weten waar we naartoe willen en dat deze visie breed gedragen wordt.

We willen als Kerk vanuit Jezus Christus een moreel en spiritueel kompas voor mensen zijn, dat richting geeft en op synodale wijze ruimte biedt voor ontmoeting, verbinding, vorming en verdieping. In organisatorische zin groeien we naar een ander parochielandschap toe, waarbinnen er ruimte is voor allerlei vormen van geloofsgemeenschappen. Elke parochie wordt op die manier een gemeenschap van gemeenschappen. Centrale bron en hoogtepunt daarin is het vieren van de eucharistie.

Dit is een spannende ontwikkeling die veel zal vragen van leden van pastorale teams, kerkbesturen én ook van betrokken parochianen. We betreden ongebaande paden en dat vraagt om creativiteit, vertrouwen, verbinding, geduld, doorzettingsvermogen en vasthoudendheid. Onderweg zullen we zeker spanningsvelden tegenkomen. Maar ik ben ervan overtuigd dat – wanneer we elkaar niet

loslaten en op een synodale wijze op weg blijven gaan – we in onze missie zullen slagen. Zo kunnen we de visie die we samen gemaakt hebben, realiseren.

3. Waar staan we nu?

Sinds de vroege jaren negentig van de vorige eeuw wordt in ons bisdom gewerkt aan samenwerking tussen parochies. De eerste jaren ging dit heel langzaam en voorzichtig.

Dat kon ook niet anders. We waren met z’n allen gewend om in de oude structuur van een fijnmazig netwerk van parochies met geografische grenzen en sociaal cultureel verbonden wortels te denken. We konden niet vermoeden wat er op ons af zou komen. Inmiddels is duidelijk geworden dat de ontkerkelijking veel harder om zich heen heeft gegrepen dan we veertig jaar geleden konden inschatten. Van voorzichtige toenadering tussen twee of drie parochies is al lang geen sprake meer. Nagenoeg iedere parochie is onderdeel van een veel grotere federatie en er zijn ook al de eerste fusieparochies ontstaan.

Aantallen parochies

Het bisdom Roermond telde voorheen 360 zelfstandige parochies. Via een geleidelijke weg van ‘een pastoor voor twee parochies’, clustering en federatievorming zijn we aangekomen bij de huidige situatie. Op dit moment spreken we over bijna 60 parochiefederaties en in een enkel geval nog van een cluster. Daarnaast zijn er vier losstaande (oude) parochies, die om uiteenlopende redenen nog niet hebben kunnen aanhaken bij een groter geheel. Inmiddels zijn er ook al 12 fusieparochies gerealiseerd.

Geleerde lessen

Uit de dertig jaar ervaring die we met herstructurering hebben opgedaan, kunnen we een aantal lessen trekken die van belang zijn voor het toekomstige beleid.

1. Herstructurering is een noodzaak en staat niet meer ter discussie
2. De eerste stappen zijn de moeilijkste
3. De rol van de pastoor én de deken is essentieel en vraagt om visie en doorzettingsvermogen
4. Herstructurering, federatievorming en fusie leggen een zware druk op de schouders van priesters en kerkbesturen: hun inzet staat altijd ten dienste van samen-kerkzijn én het vitaliseren van geloofsgemeenschappen
5. Bouwen aan vertrouwen kan alleen in parochies met competente bestuurders en evenwichtige pastorale teams
6. Vitalisering krijgt meer mogelijkheden vanuit een groter verband met meerdere talenten
7. De verhouding tussen het kerkbestuur en eventuele locatieteams in (voormalige) parochies is onvoldoende duidelijk

Overige ervaringen

Overige relevante ervaringen die zich, afhankelijk van de lokale context, kunnen voordoen:

1. Federatievorming is een goede en praktische tussenstap naar fusie
2. Het verlies van de lokale parochie is pijnlijk voor de betrokkenen, zeker wanneer de parochie nauw verbonden is met het verenigingsleven en de lokale cultuur in het dorp. Het contact met lokale verenigingen kan ook met locatieteams gecontinueerd worden
3. Ook in grotere verbanden blijft het mogelijk om voldoende aandacht te besteden aan de kleinere en kwetsbare parochies

De nota's *'Op weg naar vitale parochiegemeenschappen'* (uit 2002 en 2005) en *'Blauwdruk 2020'* (uit 2011) hebben in die ontwikkeling een belangrijke rol gespeeld. Meer recent was het verzoek in *'Het Huis van God in de Parochie'* (uit 2023) aan alle kerkbesturen om een pastorale kerkvisie op te stellen en daarin aan te geven welke kerkgebouwen op de middellange en lange termijn behouden zullen blijven.

Kerkgebouwen

Die aandacht voor kerkgebouwen is niet verwonderlijk. Het verlangen om vitale en

toekomstbestendige geloofsgemeenschappen te vormen, hangt nauw samen met de vragen rond kerkgebouwen. De plaats waar de geloofsgemeenschap samenkomt, speelt een belangrijke rol in de liturgie en het pastoraat en brengt ook vragen met zich mee rond beheer, onderhoud en financiën.

Toch willen we in de beleidsbrief niet te lang stilstaan bij de toekomst van de kerkgebouwen. Ons eerste doel is het vormen van vitale parochies. Binnen elke parochie wordt vervolgens vanuit de pastorale visie bekeken hoeveel en welke kerkgebouwen behouden dienen te blijven. Dit is een traject dat al geruime tijd loopt en z'n eigen dynamiek kent.

De lijn die met de nota *'Het Huis van God in de parochie'* in 2023 is ingezet, blijven we volgen. Dat wil zeggen dat het voor parochies van belang blijft om ook binnen de nieuwe fusievorming na te denken over de vraag welke kerkgebouwen ze over 5, 10 en 20 jaar denken nodig te hebben. Dit kan per regio verschillen. Zoals in het *'Kompas voor de toekomst'* is beschreven, heeft elke fusieparochie bij voorkeur één centrale parochiekerk, waar de hele geloofsgemeenschap samen komt. Maar daarnaast kunnen er een of meer andere kerken of kapellen in gebruik blijven. In de loop van dit jaar zal het eerder aangekondigde deel 2 van *'Het Huis van God in de parochie'* verschijnen, waarin nader ingegaan wordt op de praktische kanten van sluiting en herbestemming van kerkgebouwen. Vanuit het bisdom bieden we ondersteuning voor deze moeilijke vraagstukken.

4. Wat staat ons te doen?

Verantwoorde herinrichting parochielandschap

Het vormen van vitale en toekomstbestendige parochiegemeenschappen vraagt om samenhangend beleid, waarin rekening wordt gehouden met alle factoren die kunnen bijdragen aan de vorming van de *'Parochie van de Toekomst'*:

- Omvang van de geloofsgemeenschap en de verschillende groepen die daarbinnen actief zijn
- Visie op kerken en overige gebouwen
- Eventuele herbestemming van gebouwen die niet meer gebruikt worden
- Financiële situatie van de parochiegemeenschap
- Pastorale uitdagingen: mogelijkheden tot verkondiging, vorming aandacht voor de juiste doelgroepen, etc.

Het een is niet los te zien van het ander. Tijdens de verschillende synodale bijeenkomsten zijn spanningsvelden benoemd die hierbij ervaren worden. We doen deze herstructurering voor onze Kerk, nu en in de toekomst, en we weten dat dit soms een pijnlijk loslaten vraagt van wat vertrouwd is voor ons.

In deze complexe dynamiek is het van belang om de al zo lang lopende herstructurering af te ronden en te komen tot een overzichtelijk aantal fusieparochies, die (bij de huidige prognoses) minstens tot 2040 op een verantwoorde wijze kunnen werken aan onze missie: de verkondiging van het evangelie op een wijze die aansluit bij de vragen van deze tijd en bij de beschikbare mensen en middelen.

Hoewel van oudsher sterk verbonden met de lokale gemeenschap, is het ook goed om als parochie breder te denken. We maken deel uit van een universele wereldkerk, waarin de verkondiging van de Blijde Boodschap van Jezus Christus voorop staat. Structuren kunnen daaraan worden aangepast, al naar gelang de omstandigheden dit van ons vragen. Sterker nog: wanneer structuren die niet meer dienstbaar zijn aan onze missie, niet tijdig aangepast worden, worden ze een sta in de weg ten koste van mensen en middelen. Herstructurering en samenvoeging van parochies is daarom nooit een doel op zich, maar noodzakelijk om een levensvatbare organisatie te blijven of te creëren, die zich kan ontwikkelen tot de hierboven genoemde vitale gemeenschap van gemeenschappen.

Het is daarom belangrijk dat we tot een structuur komen met levensvatbare parochies, die kunnen bogen op voldoende gelovigen, een reëel vrijwilligerspotentieel, bestuurlijke slagkracht en voldoende financiële armslag. Dat zal bepalend zijn voor de samenstelling en omvang. Ook als dit over de huidige dekenaatsgrenzen heen gaat. Een nieuwe indeling van dekenaten is onderdeel van de afronding van het herstructureringsproces.

Leidende criteria voor toekomstbestendige fusieparochies

1. Aantal gelovigen, vrijwilligerspotentieel, bestuurlijke slagkracht en financiële armslag zijn levensvatbaar
2. Fusievorming met nieuwe identiteit/naam vanuit gemeenschap van middelen met verschillende locaties
3. Eén pastoor als voorzitter van de fusieparochie met één pastoraal team en één kerkbestuur
4. Locatieteams met een heldere rol en positie ten opzichte van kerkbestuur zijn gewenst in voormalige parochies
5. Kleine en kwetsbare federaties moeten opgenomen worden in een groter parochieverband

Overige richtinggevende principes

Overige richtinggevende principes die per situatie beoordeeld worden:

1. De samenstelling van de nieuwe fusieparochies is leidend, niet de huidige dekenale grenzen
2. Dekenaten worden eventueel samengevoegd als de grenzen niet meer passen – een herindeling van dekenaten volgt
3. Bestaande samenwerkingen gaan we niet openbreken, wel uitbreiden
4. Een fusieparochie bestaat overwegend uit 7 tot 15 oorspronkelijk zelfstandige parochies (indicatie)
5. Sterke voorkeur voor één profiel: landelijk of stedelijk parochieverband
6. Centrumkerken met regionale aantrekkingskracht vragen om maatwerk.

In het 'Kompass voor de toekomst' is een visie op de parochie van de toekomst geformuleerd. In overleg met de dekenen is afgelopen maanden zorgvuldig gekeken naar de huidige samenwerkingsverbanden van parochies. Daar waar levensvatbare federaties bestaan, is het goed om deze door een fusie om te zetten in een nieuwe parochie.

Een nieuwe parochie bestaat uit één kerkbestuur, één pastoor als voorzitter en één pastoraal team. Samen nemen zij de verantwoordelijkheid voor de nieuwe parochie, die op verschillende locaties present is. Dit kunnen kerkgebouwen zijn, maar dat hoeft niet per se. De kerk kan ook op andere manieren present zijn in de samenleving en (kleine) groepen gelovigen kunnen ook op andere

plekken samenkomen dan in een kerkgebouw. Belangrijk is dat mensen zich thuis voelen in de kleine gemeenschap en verbonden zijn met hun parochie. Daar kunnen ze door een locatieteam vertegenwoordigd worden en verbonden blijven met het kerkbestuur.

Op plaatsen waar nu al duidelijk is dat de bestaande federaties niet toekomstbestendig zijn, zal naar fusievorming in een groter verband moeten worden gekeken. Levensvatbaarheid van de nieuwe parochie is daarbij leidend. Daaronder verstaan we: een fusieparochie (géén federatie of cluster meer), met één pastoraal team en één kerkbestuur, die een duidelijke visie op pastoraat, kerkgebouwen en de financiële situatie heeft.

Eventueel kunnen onder verantwoordelijkheid van het kerkbestuur locatieteams en andere werkgroepen fungeren (*zie ook kader 'Leidende criteria'*).

Een fusie kan ontstaan uit het samenvoegen van diverse voormalige parochies tot één

nieuw op te richten parochie. In sommige gevallen kan het opnemen van een of meer parochies of rectoraten in een andere, al bestaande, parochie (overname) passend zijn.

Parochiestructuur in transitie	
Vanaf 1990	Naar toekomstige situatie
Fijnmazig traditioneel netwerk van 360 parochies	Grofmazige structuur met minder dan 40 fusieparochies
Pastoor (eenmanssituatie) en lokaal parochiebestuur	Pastoor voorzitter fusieparochie met één pastoraal team en één kerkbestuur
Alle parochies en kerken zo lang mogelijk openhouden en samenwerken in clusters	Kiezen voor vitale fusieparochies met één centrale kerk en eventueel aanvullende kerken
Federatieconvenanten met behoud van ieders identiteit, financiën, etc	Fusievorming met nieuwe identiteit/naam als gemeenschap van gemeenschappen met verschillende locaties
Kerkbesturen op basis van vertegenwoordiging	Kerkbesturen op basis van competenties
Kerkbestuur met operationele focus	Kerkbestuur met strategische focus en locatieteams voor operationele zaken
Denken en handelen vanuit 'priestertekort'	Denken en handelen vanuit toekomstbestendige duurzame geloofsgemeenschappen
Redeneren vanuit 'we hebben nog' en het bestaande zoveel en zo lang mogelijk proberen te behouden	Ervaren nu dat we het niet alleen kunnen en nieuwe kansen zien door schaalvergroting

5. Doelstelling: Parochie van de Toekomst

Zoals aangegeven is de ontwikkeling van vitale en toekomstbestendige parochies leidend bij de afronding van de herstructurering. Binnen die parochies kunnen zich allerlei vormen van geloofsgemeenschappen ontwikkelen. Dit kunnen groepen van jongeren of gezinnen zijn, nieuwe bewegingen, maar ook bestaande verenigingen of broederschappen.

In sommige regio's zullen ook de voormalige parochies zich als lokale geloofsgemeenschap binnen de grotere fusieparochie ontwikkelen. Dat kan ondersteund worden vanuit locatieteams. Die ruimte is er. Dat is uitstekend en past volledig binnen de subsidiariteitsgedachte van de universele katholieke Kerk, zolang dit gebeurt binnen het grote geheel van de fusieparochie en onder verantwoordelijkheid van het kerkbestuur en het pastoraal team.

Zo kan een parochie zich ontwikkelen tot een netwerk van gemeenschappen, dat zich inzet voor de gelovigen, de noden van de wereld en de verkondiging van de boodschap.

6. Samen in gesprek

Over de juiste omvang fusieparochies

De komende maanden zullen er gesprekken met kerkbesturen plaatsvinden om samen de indeling van de nieuwe parochiestructuur vast te stellen. In veel gevallen betekent dit een formalisering van de bestaande situatie. In andere gevallen zal naar een nieuwe omvang van de federatie moeten worden gekeken. We schatten in dat we van de ruim zestig huidige parochiefederaties toegroeien naar minder dan veertig fusieparochies. Daarna zal naar een logische en voor de hand liggende indeling van de huidige dertien dekenaten worden gekeken.

Parochie-organisatie

Grotere parochieverbanden vragen ook om een aangepaste organisatiestructuur. Het kerk- of parochiebestuur zal steeds meer een beleidsorgaan worden dat samen met het pastoraal team de parochie aanstuurt. Ze kunnen daarbij uitvoerende taken uitbesteden aan medewerkers en vrijwilligers. Bij meerdere locaties is het goed om de lokale pastorale nabijheid vanuit locatieteams vorm te geven. Deze zijn verantwoordelijk voor de operationele en uitvoerende taken op de locaties en hebben een adviserende rol voor het kerkbestuur.

Locatieteams

Het is wenselijk om op het niveau van de voormalige lokale parochie een locatieteam te hebben, dat ter plekke praktische zaken regelt en coördineert. In veel van de huidige federaties of fusieparochies bestaan deze teams al, zij het soms onder een andere naam. Het bisdom hanteert hiervoor vanaf nu de naam locatieteam en vraagt parochies dit ook te doen, om geen verwarring in de terminologie te creëren. Het locatieteam werkt onder verantwoordelijkheid van het kerkbestuur en regelt operationele zaken voor de eigen locatie en heeft een adviserende en soms een ondersteunende rol in de richting van het kerkbestuur.

Uitvoerende taken kunnen worden uitbesteed aan competente vrijwilligers of externe professionals, die hiervoor worden ingehuurd. Toenemend horen we dat vrijwilligers niet meer te vinden zijn, of onvoldoende competent zijn, om deze taken uit te voeren voor de grotere parochieverbanden. Om daaraan tegemoet te komen, kunnen we denken aan het

gezamenlijk inhuren van een administratiekantoor dat voor meerdere parochies in dezelfde regio of binnen een dekenaat de financiële administratie op zich neemt.

Ook een goed functionerend parochiekantoor is onontbeerlijk. Op dit moment wordt er in verschillende dekenaten en fusieparochies al ervaring opgedaan met het uitbesteden. Het bisdom kan hierin adviseren.

Financiële situatie parochies

De financiële situatie van nagenoeg alle parochies is zorgelijk. Een parochie blijft financieel verantwoordelijk voor de eigen exploitatie. De toenemende afstand van parochianen tot de kerk en beperkte betrokkenheid bij de parochie heeft de financiële situatie overal verslechterd met alle gevolgen van dien voor het onderhoud van kerken, het niet meer kunnen betalen van medewerkers en activiteiten. Het vraagt actieve inzet om te zorgen dat parochianen en buurtbewoners bereid zijn te betalen voor hun eigen parochie en kerk. Dit zal niet eenvoudig zijn en zal zowel van de parochies als het bisdom de nodige inspanning vragen.

Daarbij is van belang dat parochies zelf een goed inzicht hebben in hun eigen financiële situatie en in de communicatie met parochianen duidelijk maken dat de toekomst van de Kerk mede afhangt van hun eigen bereidheid om hun lokale geloofsgemeenschap financieel mee te ondersteunen. Gerichte en ludieke acties kunnen daarbij zeker helpen.

Pastorale krachten

Binnen de Nederlandse kerkprovincie mag het bisdom Roermond zich verheugen in een relatief groot aantal priesters. Dat is mede te danken aan de twee priesteropleidingen in ons

bisdom en de initiatieven om tijdig buitenlandse priesters en priesterstudenten uit te nodigen in ons bisdom te komen werken. Uitgaande van de huidige ontwikkeling om tot minder dan veertig fusieparochies te komen, beschikt ons bisdom ook over 20 jaar over voldoende priesters om de rol van pastoor te kunnen vervullen en samen met collega's een team te vormen. Om hen op die taak voor te bereiden is dit jaar een nieuw traject van voortgezette vorming voor jonge priesters van start gegaan. Permanente vorming van pastorale krachten zal de komende jaren een belangrijk onderwerp blijven, want de toegenomen organisatorische last en de grote veranderingen in de gesecculariseerde samenleving vragen op alle fronten om actief in ontwikkeling te blijven.

Het relatief grote aantal priesters in ons bisdom voorkomt niet dat priesters zich vaak overbelast en overvraagd voelen. De balans tussen pastorale activiteiten en bezetting is ook niet overal op orde. We kunnen en willen niet alleen blijven steunen op buitenlandse krachten en zullen ons ook moeten inspannen om roeping in ons eigen bisdom te bevorderen. Naast het behartigen van de pastorale zorg en aansturing door priesters mogen we hier ook heel nadrukkelijk denken aan de inzet van permanent diakens en gevormde leken gelovigen die op enigerlei wijze een rol op zich kunnen nemen. Ook de rol van religieuzen in ons bisdom kan van grote betekenis zijn.

Naar aanleiding van de synodale bijeenkomsten zijn er veel suggesties gedaan om de gewenste vorming, ontwikkeling en vernieuwing te realiseren. Dat willen we ook een vervolg geven.

7. Hoe gaan we dit op synodale wijze realiseren?

De herinrichting van het parochielandschap willen we op synodale wijze samen vormgeven. We hebben een proces ingericht, waarin we stap voor stap in iedere fase met heldere taken en rollen samen bouwen aan een duurzame toekomst van een parochielandschap dat dienend is aan de geloofsgemeenschappen.

Rolverdeling en ondersteuning

Binnen dit proces heeft elk niveau een eigen verantwoordelijkheid. Het bisdom – met de vicaris-generaal als gedelegeerd verantwoordelijke – draagt zorg voor kaders, begeleiding en besluitvorming. De dekens vormen de verbindende laag: zij kennen de lokale context en helpen parochies bij het verkennen en formuleren van hun positie. De kerkbesturen zijn de primaire gesprekspartners op parochieniveau: zij brengen de eigen visie in, nemen verantwoordelijkheid voor het fusieproces, zorgen voor goede samenwerking en leggen verantwoording af aan de bisschop. Later werken we dit nog verder uit.

Om parochies goed te ondersteunen willen we zorgen voor voldoende beschikbare hulp op pastoraal, financieel-administratief, communicatief en juridisch gebied.

Zowel op het niveau van het bisdom als per fusiecluster willen we zorgen voor voldoende onafhankelijke procesbegeleiders. Dat is nog een uitdaging en niet vanzelfsprekend, maar we zetten daar nadrukkelijk wel op in. Zo kunnen we elkaar goed ondersteunen en tijdig signaleren wat nodig is om de obstakels die zich aandienen verantwoord te kunnen nemen. Deze procesbegeleiders vormen met elkaar een lerend team om goede voorbeelden te delen én suggesties met elkaar te verkennen en waar nodig extra ondersteuning te bieden.

Gebed

Dit proces vraagt geduld en vasthoudendheid, de bereidheid om naar elkaar te luisteren, de moed om los te laten, te bewaren wat er werkelijk toe doet en samen actief stappen te zetten. En het vraagt om geloof! We gaan deze weg van herstructurering om de Kerk en de geloofsgemeenschap te zijn, om te gaan waar de Geest ons leidt.

Dat vraagt om een houding van gebed. We willen u uitdrukkelijk uitnodigen om dit proces in te bedden in een klimaat van gebed. Bid samen met de gehele geloofsgemeenschap regelmatig voor de parochie en de missie waar zij voor staat. Besteed hier aandacht aan in de eucharistievieringen, tijdens de aanbidding van het Allerheiligste Sacrament of bij andere gebedsmomenten.

We geven u een suggestie voor een gebed, maar voel u vrij om het aan te passen naar uw eigen omstandigheden. We zijn ervan overtuigd dat het gebed ons zal helpen, vooral als wij als mensen even niet meer weten hoe het verder moet. Juist dan mag en zal God onze leidman zijn. Een gebedssuggestie is opgenomen op de laatste pagina.

Een proces met heldere rollen en taakverdeling

Kerkbesturen

De kerkbesturen dragen zorg voor verantwoord bestuur van de parochie en zijn verantwoordelijk voor een goede samenwerking en het bieden van continuïteit voor parochianen van het kerkelijk leven. Ze leggen verantwoording af aan de bisschop. De pastoor is voorzitter van het kerkbestuur én vervult een essentiële rol in het vormen van een nieuwe gezamenlijke gemeenschap van gemeenschappen die in een fusieparochie meer mogelijkheden voor vitalisering krijgt.

De kerkbesturen nemen actief deel in het proces en het gesprek met de vicaris-generaal en de deken. Ze brengen hun eigen positie in, werken naar een voorstel dat instemming krijgt en dragen zorg voor de uitvoering. Dat begint met heldere verwachtingen over de nieuw te vormen parochie, passend binnen het beleid van de bisschop. Alle lokale kerkbesturen dragen samen verantwoordelijkheid voor het opbouwen van onderling vertrouwen, de vorming van evenwichtige pastorale teams en locatieteams alsmede voor financiën en beheer.

Een belangrijke stap is het vormen van één gezamenlijk kerkbestuur, zodat de pastorale continuïteit geborgd is en het fusieproces voortgang vindt. Hierbij is een zorgvuldig proces met alle belanghebbenden essentieel: ruimte voor dialoog, het expliciteren van argumenten en het tijdig delen van overwegingen en besluiten.

Bisdom

De bisschop is eindverantwoordelijk en beslissingsbevoegd gezag voor beleid, fusiebesluit en nieuwe benoemingen. De vicaris-generaal is gedelegeerd verantwoordelijk voor de inhoud, de voortgang en het bereiken van overeenstemming. Hij is gesprekspartner voor de kerkbesturen en de dekens. Het bisdom zorgt voor een tijdig en zorgvuldig advies- en besluitvormingsproces met de verschillende adviesgremia zoals priesteraad, kathedraal kapittel, REA en DPR. Het bisdom heeft periodieke afstemming met dekens, zodat zij hun brugfunctie en verbindende rol kunnen vervullen. Zorgvuldige en transparante communicatie is in ieder stap van belang en legt de basis voor goede samenwerking.

Dekens

Dekens hebben een verbindende rol vanuit de lokale context van parochies, kerkbesturen en kerken. Zij adviseren de bisschop en de vicaris-generaal in de periodieke dekenvergadering over de inhoud en het proces, zodat bisdom en kerkbesturen samen verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de herinrichting van het parochielandschap. Zij kunnen op verzoek van kerkbesturen nadere toelichting geven over het proces en op de vragen die leven. Dat kan gaan om beleidsbrieven of documenten én het begeleiden naar de juiste personen of procedures/werkmappen. Zij zorgen door het houden van de 'vinger aan de pols' voor voldoende voortgang in het proces en informeren bij onverwachte obstakels en uitdagingen opdat tijdig bijgestuurd kan worden.

8. Proces en werkwijze

Het proces kent negen fases, verdeeld over de periode 2025–2031.

Fase 1: de voorbereidingsfase is inmiddels afgerond in nauwe afstemming met de dekens.

Fase 2: We staan nu aan het begin van de tweede fase: het breed informeren over inhoud, proces en vraagstelling.

We hanteren in onze werkwijze en communicatie enkele kenmerken en geven per fase een korte toelichting en zorgen dat de concrete uitwerking in afzonderlijke werkmappen tijdig beschikbaar zijn.

<p>Fase 1</p> <p>Voorbereiding beleid en proces</p> <p><i>April 2025 – maart 2026</i></p>	<p>Fase 2</p> <p>Informatie en vraagstelling</p> <p><i>April – mei 2026</i></p>	<p>Fase 3</p> <p>Gesprek & consultatie kerkbesturen</p> <p><i>Juni – oktober 2026</i></p>
<p>Fase 4</p> <p>Overeenstemming en uitvoeringsplanning</p> <p><i>September – november 2026</i></p>	<p>Fase 5</p> <p>Voorgenomen besluit parochielandschap bisdom</p> <p><i>December 2026 – januari 2027</i></p>	<p>Fase 6</p> <p>Uitvoering en voorbereiden fusieparochie</p> <p><i>2027 – 2030</i></p>
<p>Fase 7</p> <p>Formele besluitvorming fusie</p> <p><i>2027 – 2030</i></p>	<p>Fase 8</p> <p>Start nieuwe parochie-eenheid</p> <p><i>2027 – 2030</i></p>	<p>Fase 9</p> <p>Evaluatie en afronding</p> <p><i>2028 – 2031</i></p>

In onze werkwijze en communicatie willen we in iedere stap oog hebben voor:

<p>Heldere communicatie</p> <p>Begrijpelijkheid Waarheid Juistheid Waarachtigheid</p>	<p>Gedeelde verantwoordelijkheid</p> <p>Bisdom, dekens en parochiebesturen werken samen met heldere taak- en rolverdeling</p>	<p>Synodale besluitvorming</p> <p>Luisteren, overwegen van argumenten en zorgen en besluiten nemen met heldere verwachtingen</p>	<p>Zorgvuldige uitvoering</p> <p>Begeleiding op maat per parochie en fusie in afstemming met elkaar en het bisdom</p>
--	--	---	--

Fase 2

Informatie en vraagstelling (april-mei 2026)

Het bisdom informeert alle pastoors en parochie-/kerkbesturen via deze beleidsbrief over onze gezamenlijke missie, urgentie en kernvraag van dit traject, de gezamenlijke opdracht en de kaders. Hiermee start officieel het participatieve traject, met heldere verwachtingen over ieders rol en bijdrage, zodat we de herstructurering de komende jaren daadwerkelijk kunnen afronden.

Fase 3

Gesprek en consultatie kerkbesturen (juni – oktober 2026)

Er volgt een gesprek van consultatie tussen de vicaris-generaal, de deken en de betreffende kerkbesturen over de inhoud en verwachtingen in dit proces. De vicaris-generaal presenteert het toekomstscenario dat het resultaat is van zorgvuldige afstemming met de deken. De beleidsbrief en de kernvraag worden toegelicht met beschikbare feiten. In het gesprek wordt gevraagd de specifieke context, de kansen en lokale zorgen en uitdagingen in te brengen. De deken kan de parochie helpen de eigen visie en positie in te brengen en samen te beoordelen wat nodig is.

Het is de wens om tot overeenstemming te komen over een acceptabel beeld van de toekomstige fusieparochie en afspraken te maken over de termijn en het proces om dat te kunnen realiseren. Als een parochie meer tijd

nodig heeft om tot overeenstemming te komen, worden er maatwerkafspraken gemaakt.

Fase 4

Overeenstemming en uitvoeringsplanning (sept. – nov. 2026)

De parochiebesturen komen, na voldoende overleg en met aandacht voor argumenten en impact, tot instemming over de toekomstige fusieparochie. Hierbij kan de deken en/of een procesbegeleider een ondersteunende rol vervullen zodat inhoud, verwachtingen en uitvoeringsplanning op hoofdlijnen overeengekomen worden. Ook het signaleren van obstakels en het bespreekbaar maken van zorgen is daar onderdeel van. Het is van belang samen met parochiebesturen en pastorale teams te zoeken naar een gedragen oplossing.

Een uitvoeringsplanning met rol- en taakverdeling en tijdspad op hoofdlijnen is daar onderdeel van, zodat het proces voortvarend doorgezet kan worden met heldere verwachtingen naar alle betrokkenen. Dat kan in uitvoeringsfase 6 verder verdiept en uitgewerkt worden. De dekens bevorderen een coherente en voortvarende afstemming om tijdig tot overeenstemming te komen. De parochiebesturen maken hun overeenstemming gemotiveerd bekend bij de vicaris-generaal met een uitvoeringsplanning. Ze informeren daarover ook de deken. De vicaris-generaal beoordeelt of de ontvangen overeenstemming aansluiten bij de verwachtingen van het bisdom en of ze coherent zijn met het totaal van het parochielandschap zoals dat bij het bisdom bekend is. De motivatie, argumenten en uitvoeringsplanning bieden onderbouwing voor de besluitvorming per fusieparochie en het parochielandschap van het bisdom.

Fase 5

Voorgenomen besluit parochielandschap bisdom (december 2026 – januari 2027)

Het bisdom kan op basis van de overeenstemmingen en uitvoeringsplanning een voorgenomen besluit formuleren voor een toekomstbestendig parochielandschap.

Dit zal ook aan de verschillende adviesgremia van het bisdom voorgelegd worden: priesteraad, kapittel, REA en DPR. Het tijdig betrekken van de adviesgremia in alle stappen is onderdeel van een transparant proces, waarin zij tijdig hun stem kunnen laten horen.

Het besluit zal helder gecommuniceerd worden aan alle parochies met motivatie en afspraken over de uitvoering en aandacht voor de zorgpunten.

De bisschop stelt uiterlijk in januari 2027 het voorgenomen besluit vast.

Het inrichten van een overgangsfase én het zorgdragen voor continuïteit van het kerkelijk leven met voldoende pastorale nabijheid vraagt aandacht. In deze fase is het van belang om samen met parochianen uit te werken hoe de nieuwe geloofsgemeenschap van gemeenschappen eruit gaat zien. Daarbij worden pastorale teams en vrijwilligers betrokken bij de vorming van de nieuwe geloofsgemeenschap, en stellen zij samen een pastoraal beleid op met missie, visie en doelen van de nieuwe fusieparochie. Het bepalen van de naam van de nieuwe parochie en het kiezen van de parochiekerk zijn onderdeel van deze fase.

Ook de bestuurlijke voorbereiding vraagt om tijdige keuzes: het samenstellen van een nieuw gezamenlijk kerkbestuur, het opstellen van een convenant dat ter goedkeuring voorgelegd wordt.

Alle dossiers moeten voorbereid worden voor de overdracht, zowel op het gebied van personeel, financiën, gebouwen, archieven etc. Hiervoor zijn werkmappen en adviseurs van het bisdom beschikbaar.

We willen werkmappen en goede voorbeelden beschikbaar stellen. Ook willen we ervoor zorgen dat we van elkaar leren en elkaar bemoedigen zodat we voortvarend koers en vaart houden.

Fase 6

Uitvoering en voorbereiden fusie parochie (2027-2030)

Het proces naar daadwerkelijke fusie start met het voorgenomen besluit en dat vraagt begeleiding en verwerking. De parochiebesturen communiceren per fusieparochie op uniforme wijze de betrokken parochianen over de motivatie van het besluit, over afspraken en over de uitvoering en de zorgpunten. Het begeleiden en verwerken van het besluit met aandacht voor rouw en verlies vraagt aandacht.

Fase 7

Formele fusie besluitvorming (2027-2030)

Het sluitstuk is het gezamenlijk verzoek van de parochiebesturen aan de bisschop om een fusie. De fusieprocedure met hoorzitting, verzoek, het voorbereiden van de benoemingen en communicatie gaan daar allemaal aan vooraf.

De bisschop vaardigt het fusiedecreet uit per fusieparochie met redenen omkleed en met daarin ook de benoeming van de pastoor, andere priesters, diakens en catechisten en de leden van het parochiebestuur, naam, grondgebied en parochiekerk. Het wordt bekend gemaakt bij de parochianen.

Na het verlopen van de bezwaartermijn is het decreet onherroepelijk en kan de notariële akte passeren en de KvK-uitschrijving van oude parochies en inschrijving van de nieuwe parochie plaatsvinden. Dit zijn activiteiten die door het bisdom uitgevoerd worden.

Fase 8

Start nieuwe parochie-eenheid (2027-2030)

De nieuwe parochie kan officieel van start met een eerste bestuursvergadering en een feestelijke gezamenlijke viering in de parochiekerk. Het is belangrijk om de pastorale continuïteit te waarborgen en de gelovigen te verwelkomen in de nieuwe gemeenschap met voldoende aandacht en persoonlijke begeleiding voor het leggen van verbindingen. Het samenvoegen van de administraties, de laatste jaarrekeningen opstellen van de oude

9. Tot slot

We beseffen goed dat dit proces veel vraagt van bestuurders, pastorale teams, medewerkers, vrijwilligers en parochianen. Toch vragen wij u dit proces aan te gaan, vanuit het vertrouwen dat wij het samen doen. Het is niet het bisdom dat oplegt, maar bisdom, dekenaten en parochies die gezamenlijk bouwen aan een duurzame toekomst voor het kerkelijk leven in ons bisdom. Met ons 'Kompas voor de toekomst' als richting, verbonden met elkaar in Christus. Moge de Heilige Geest ons de juiste weg wijzen en de kracht geven die we nodig hebben.

Roermond, 28 mei 2026

+ Ron van den Hout,
bisschop van Roermond

parochies en alle overige administratieve en juridische activiteiten uitvoeren volgens de geldende procedures vraagt zeker nog enige tijd aandacht.

Fase 9

Evaluatie en afronding (2028-2031)

Een jaar na afronding van het fusieproces is het gewenst om het herstructureringsproces te evalueren. Dit adviseren we zowel op parochieniveau als op bisdomniveau. Het is goed als parochiebesturen evalueren vanuit hun geweten en doelstellingen en daarover verantwoording afleggen aan de bisschop. Het zichtbaar maken van de resultaten en waardevolle activiteiten is zinvol voor de betrokkenen en voor anderen om ervan te leren. Zo kunnen we het voortschrijdend inzicht benutten voor verdere vitalisering. Daartoe worden leerpunten uit de lokale begeleiding actief gedeeld: goede voorbeelden, maar ook wat niet werkte. Op bisdom-niveau wordt het herstructureringsproces beoordeeld, geanalyseerd en gerapporteerd, zodat continu leren ook structureel geborgd is.

Gebed

Heer God en onze Vader,
Uw Zoon Jezus Christus heeft beloofd
met ons te zijn alle dagen van ons leven
tot aan de voleinding der wereld.
Hij leidt de Kerk,
Hij is de gids voor onze gemeenschap.

Wij beseffen dat wij nieuwe wegen moeten inslaan
om uw boodschap te kunnen laten klinken
voor de mensen van onze tijd.
Van ons zal worden gevraagd
om de zekerheden van het verleden los te laten.

Een christelijke gemeenschap zijn,
vraagt om vastberadenheid,
hoop, geloof, durf en geduld.
Geef ons de kracht om te bouwen
aan een parochie die Christus ten diepste
als haar Heer en Leidsman weet.

Geef ons liefde voor elkaar en voor alle mensen
die wachten op uw Woord.
Geef ons wijsheid
om plannen te kunnen maken
voor een Kerk die met haar geloof
naar buiten wil treden.

Verleen ons inzicht om te begrijpen
hoe wij uw Zoon kunnen volgen
in de omstandigheden van deze tijd.

Schenk ons uw Geest
om boven alles de wegen te kunnen gaan
die U in uw voorzienigheid
voor ons bestemd hebt.

Op voorspraak van de heilige maagd Maria, [patroonheiligen],
vragen wij U dit door Christus onze Heer.

Amen

Uitgave:

© Bisdom Roermond
Dienst Pers en Communicatie
Postbus 470
6040 AL Roermond
T: 0475 – 386891
E: info@bisdom-roermond.nl
I: www.bisdom-roermond.nl